

- Joann. Damascenum, lib. 3, *Parvul.* cap. 96.
 RICH. A. S. 67. Sicut nihil facilius cognoscimus, vel eru-
 VICTORE. descimus, quam malitiam: sic nihil difficilius
 cognoscimus, vel erubescimus, quam arrogan-
 tiam. Lib. de *Erudit. hom. interior.* cap. 28.
 68. Arrogantia oculum mentis obnubilat, vel
 excecatur, ut nec teipsum agnoscere valeat. *Ibid.*
 THEOPHY- 69. Arrogans et mentitur, et injuste agit.
 LACTUS. Mentitur, eo quod de se plusquam meretur dicit;
 injuste agit, quia alienam, et sibi non convenien-
 tem gloriam rapit. Sup. *Joan.* cap. 7, in illud:
Hic verax est.
 S. VALERIAN. 70. Quid superest illi, nisi damnationis senten-
 tia, cui arrogantia dominantur? Hom. 14, de *Bono*
humilit.
 IN VIT. PATR. 71. Arrogans et inflatus, ab Angelo provi-
 dentia derelinquitur. In Appendice *Heraclidis*,
 cap. 36.
 CICERO. 72. Omnis arrogantia odiosa est; sed illa in-
 genii, atque eloquentiae multo molestissima.
Orat. 4, pro Caelio.

ARROGARE SIBI.

- COLLECTOR. *Definitio.* Arrogare sibi est bonum quod habet,
 vel quod non habetur, ex se vel ex meritis
 suis sibi vindicare.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Nihil sanctior plus sibi arroget, nihil sibi
 potentior plus vendicat, nihil usurpet ditior. Lib.
 2, *Offic.*, cap. 24.
 2. Mens nihil sibi arroget; quia se regere non
 potest, nisi divino favore suffulta sit. Lib. 2, de
Abraham, cap. 8.
 S. AUGUST. 3. Quis est hominum, qui suam cogitans in-
 firmitatem, audent viribus suis tribuere castita-
 tem, atque innocentiam suam? Lib. 2, *Confess.*,
 cap. 7.
 S. BERNARD. 4. Non parit sibi arrogans, qui vel sibi arro-
 gat quod est; vel mentitur de se quod non est.
Ep. 87, ad Ogerium canonice regular.
 5. Vere et absque dolo eo quisque pessimus
 est, quo optimus, si hoc ipsum quo est optimus
 adscribat sibi. Serm. 84, sup. *Cant.*
 6. Liber a culpa non est, qui alienum usurpat
 officium. In *Speculo disciplinae*, part. 1, cap. 4.
 S. DONAVENT. 7. Juste virtus humana deseritur, quando da-
 tum bonum atque perfectum non largitori Deo,
 sed propriis viribus applicatur. Sup. *Psal.* XXXII,
 vers. 16.
 S. CYRILLUS 8. Humilioris fortis homo, si plus sibi quam
 ALEX. quod est tribuat, cum risu dignus sit tum etiam
 periculosus erit obnoxius. Hom. 4, in *Festis Pas-*
chalis.
9. Nihil tibi homi tanquam tuum assignes, s. FULGENT.
 ne non accipias quod accipere poteris, et quod
 acceperas, perdas. Ep. 6, ad *Theodor.*, cap. 8.
 10. Detestabilis est qui sibi tribuit homo, quod
 Deus hominibus donat. *Ibid.*
 11. Gravis culpa est, sibi hoc hominem arro-
 gare, quod non est. Lib. 12, *Moral.*, cap. 16.
 S. GREG. MAG. 12. Cum Deo contendere est, non ei tribuere,
 sed sibi gloriam suae virtutis arrogare. Lib. 9,
Moral., cap. 2.
 13. Qui accepta dona sibi arrogat, suis contra
 Deum donis pugnat. Lib. 9, *Moral.*, cap. 2.
 14. Si post virtutum munera nulla tentatione
 animus concutitur, has se habere ex semetipso
 gloriat. Lib. 8, *Moral.*, cap. 17.
 15. Nihil suae virtuti tribuit, qui bonum quod
 a conditore habuisse se imitat, qui ad laudem
 conditoris narrat, indicans ab ipso se accepisse ut
 bonus esset, a quo accepit ut esset. Lib. 21, *Moral.*,
 cap. 13.
 16. Sancti viri robur suum non deputant, quia
 quantolibet ingenio fulgeant, nihil se esse ex suis
 viribus pensant. Lib. 22, *Moral.*, cap. 2.
 17. In tantum proficis, in quantum non stu-
 dueris derogando fratribus tibi arrogare. Lib. 4,
 in *Registro*, indic. 13, cap. 82, ep. 88, ad *Joan.*
episcop.
 S. HIERON. 18. Quicumque tribuit sibi bonum quod facit,
 etiam si nihil videtur mali manibus operari, cor-
 dis innocentiam perdit. Sup. *Prov.*, cap. 16.
 HUGO CARD. 19. Ne innitaris prudentiae tuae; nec tibi, sed
 gratiae Dei adscribe, si quid sis; si quid boni faci-
 sis. Sup. *Genes.*, cap. 2.
 20. Deo omnia adscribas, non tibi: vult enim
 Dominus gloriam sibi, et homini utilitatem. Sup.
Deut., cap. 26.
 21. Deum negat, qui ab eo non recognoscit
 quidquid habet boni, sed sibi arrogat. Sup. *Job*,
 cap. 31.
 22. Qui sapientiam sibi praeter ceteris arrogat,
 graviter peccat. *Ibid.*, cap. 32.
 23. Sicut gravis culpa est homini, sibi arro-
 gare quod non est: sic culpa nulla est, si hu-
 militer dicat quod bonum est. Sup. *Isaiam*,
 cap. 38.
 24. Impudentissime tibi arrogas gloriam sine
 victoria, aut victoriam sine pugna. Sup. *Ep. ad*
Hebr., cap. 10.
 S. JOHANNES 25. Nihil de parentum nobilitate quidquam
 CHRYSOST. nobis arrogemus, nisi probam eorum vitam se-
 quamur. Hom. 43, sup. *Math.*
 26. Qui sibi nihil arrogat, is vere humilis est.
Ibid. Hom. 66.
 27. Non poterit quisquam sibi vindicare, quod
 Dei est, licet Deus, quod suum est, homini dig-

- netur adscribere. Hom. 2, in *dictum Joan.*, 15:
Vos amici mei estis.
 S. ISIDORUS 28. Circumspice temetipsum homo, nihilque
 HISPAL. tibi arroges de his, quae in te sunt, praeter pec-
 catum. Lib. 3, de *Sum. bono*, cap. 23.
 S. JUSTINUS 29. Prudentiam nobis solis tribuere, et quasi
 MART. vindicare non debemus. Ep. ad *Zenam*.
 S. LAURENT. 30. Quamvis sceleris arbitrandus est reus, qua-
 JUSTIN. live animadversione equissime feriendus, qui di-
 vinum furari praesumat honorem; et quod solius
 est Dei, sibi ipsi nequiter vindicare conatur?
 Part. 2, de *Regimine praelat.*, cap. 12.
 31. Qui virtute est praeditus nescit quod Dei
 est, sibi inaniter arrogare. Part. 2, de *Humilit.*,
 cap. 12.
 LUD. BLOSS. 32. Totum Deo tribue, quod bonum et laude
 dignum est, nihil tibi. In canone *Vitae spirit.*,
 cap. 8.
 33. Cum nihil in te sit proprie tuum, nisi
 peccatum, tu quidquid boni habes et agis, at-
 tribue Dei misericordiae ac benignitati, et ne
 pilum quidem ex his donis Dei tibi assumas.
Prosecc.
 34. Quod si quidpiam ex donis Dei tibi ad-
 scripseris, usurpaverisque, latet in te grandis su-
 perbia.
 35. Odio tibi sit haec pestis perniciosissima, ut
 non solum non adscribas tibi aliquid boni, verum
 etiam malorum omnium, quae in mundo fiunt,
 potius in te culpam retorqueas. In *Speculo spiri-*
tuali, cap. 8.
 PETRUS 36. Si noveris te esse, qualem laus aliena de-
 BLESENS. pingit, non tibi, sed Deo adscribe. Ep. 132, ad
quemdam Abbat.
 37. Omnia spiritualia exercitii lucra referas ad
 illius gloriam, qui est Rex gloriae; non tibi arro-
 ges. *Prosecc.*
 38. Fur enim et latro es, si tibi aliquid inde
 usurpare praesumas; illic unde flumina exeunt,
 revertantur. *Ibid.* tract. de *Instit. epis.*
 S. PETRUS 39. Christus quidquid suarum virtutum est,
 CHRYSOL. refert ad gloriam Patris; et homo, cujus suum
 nihil est, sibi vindicare laborat. Serm. 113.
 40. Nemo arrogat potentiae suae quod non dat
 nisi Deus. *Ibid.*, serm. 115.
 S. PETR. DAM. 41. Nullum inexorabilis persequitur multitu-
 do, quam illum qui sibi multitudinis arrogat
 principatum. Serm. 59, de *S. Nicolao*.
 PETRUS MAUR. 42. Nihil fastus, nihil dominium, nihil majes-
 T. CLUNIAE. tas; sed totum sibi hominem aequitas, totum hu-
 militas, totum ratio vindicat. Lib. 6, Ep. 46, ad
S. Bernard.
 S. PROSPER. 43. Qui omnia, quae bene facit, suis viribus
 adscribit, nihil ei proderit quidquid boni facit.
 Lib. 3, de *Vita contemplat.* cap. 1.
44. Si quis est, qui aliqua se habere existimat
 bona, quorum non Deus largitor sit, sed ipse sibi
 auctor existat, manifestum est non Dei spiritum
 habere, sed mundi. *Ibid.* Ep. ad *Demetriadem*.
 45. Nihil sibi arrogandum; cum enim in ho-
 nis, et rectis actibus laudabilis vita ducitur, Dei
 est quod geritur, Dei est quod amatur. *Ibid.*
 46. Suum constituere meritum, ubi divinum
 cessarit auxilium, haec superbia est, omni peccato
 nocentior, omni genere elationis insanior. *Ibid.*
 47. Apud se prudens est, et non apud Deum, s. REMIGIUS.
 qui sapientiam quam habet, non auctori omnis
 sapientiae deputat, sed sibi suisque meritis et stu-
 diis. Sup. Ep. ad *Rom.* cap. 12.
 48. Dona Dei suis meritis adscribere, quid tam
 impium? Part. 2, sup. *Psal.* xxv. RICH. A. SANC-
 TO VICTORE.
 49. Maxima accusatrix hominum est usurpa-
 trix innocentiae arrogantia. Lib. 4, de *Gubernat.*
 SALVIANUS.
 50. Sicut optimi cupiunt virtutum universa-
 rum culmen ascendere: sic pessimi optant, pal-
 mas sibi universorum scelerum vindicare. *Ibid.*
 lib. 6.
 51. Nullus debet sibi arrogare, quod Dei est. S. THOMAS
 Secunda secundae quest. 66, art. 1. AQUINAS.
 52. Ingratus est, qui sibi attribuit quod ab alio
 habet. *Ibid.* quest. 162, art. 4.
 53. Cum aliquis ex sua injusta voluntate sibi
 attribuit plusquam sibi debeatur, justum est ut
 diminuat etiam quantum ad id, quod sibi de-
 bebatur. Part. 3, quest. 40, art. 6.
 54. Nihil tibi de bono adscribere debes, nec ali-
 cui homini virtutum attribuas, sed totum da Deo.
 sine quo nihil habet homo. Lib. 3, de *Imit.*
Cristi, cap. 9, sect. 2. THOMAS
 A KEMPIS.
 55. Nemo quidquam sibi arroget, sed de Dei
 bonitate sibi porrigi omnia confiteatur. *De fidei*
dispensat. cap. 3, § 5.
 56. In quo religiosae fidei labore profeceris, s. VALERIAN.
 auctori tuae libertatis assignes, non tibi. Hom. 3,
 de *Arca vita*.
 57. Nemo sapiens Dei beneficia suis virtutibus
 aestimet applicanda. *Ibid.* Hom. 7, de *Misericor-*
dia.
 58. Stultitiae genus est, ut homo suum esse ju-
 dicet quod laboravit, qui in alterius potestate
 consistit. *Ibid.* Hom. 11.
 59. Stultitiae genus est, ut cum alii debeas vitam
 beneficium, tibi adscribas ornamenta virtutum.
Ibid.
 60. Cavendum est, ne quando quod ad gloriam
 boni operis pertinet, nostris virtutibus adscriba-
 mus. *Ibid.*
 61. Totum perdidit quod laboravit, qui prop-
 teris virtutibus fructum sanctitatis adscripsit.
Ibid.

SENTENTIA PAGANORUM.

ARISTOTELES. 62. Plura quam adsint, sibi arrogare, jactantiam est: minus vero, dissimulationis: inter haec igitur medium est veritas. Lib. 1. *Magnor. Moral.*, cap. 7.

SENECA. 63. Non tibi adscribas, quod non eris, nec quod es: nec major quam es, videri velis. *De quatuor virtutib.*

SIXTUS PHIL. 64. Qui electus Dei est, facit quidem omnia secundum Deum; fuisse autem seipsum non jactat. Sent. 413.

ARS.

S. AUGUST. *Etyologia.* Ars ipsa, virtus a veteribus definita est: unde ab eo quod graeco *εργον*, dicitur virtus, nomen artis Latinis traduxisse putaverunt. Lib. 3. *de Civ. Dei*, cap. 24.

HUGO A SANC-
TO VICTORE. *Definitio.* Ars est scientia, quae praecipue regulis consistit. Lib. 2. *Didasc.*, cap. 1.

Ars mechanica, id est adulterina, est scientia ad quam fabricae omnium rerum concurrere debent. *Ibid.*

S. CLEM. ALEX. Ars sophistica est potestas phantastica, seu quae visione percipitur, verbis falsas opiniones, tanquam veras ingenerans. Lib. 1. *Stromat.*

S. THOMAS
AQUINAS. Ars nihil aliud est quam ratio recta aliquorum operum faciendorum. 1. 2. *quest.* 57, art. 3.

VEL.

HUGO A S.
VICTORE. Ars est recta ratio facultatum. *Ibid.* q. 58, a. 2. *Divisio.* Ars mechanica septem scientias continet: lanificium, armaturam, navigationem, agriculturam, venationem, medicinam, theatricam. Lib. 2. *Didasc.* cap. 21.

S. THOMAS
AQUINAS. Quatuor sunt artes, homines in assidua penuria nutriendes: grammatica, dialectica, arithmetica, geometrica. *Prosec.*

Prima artium est praeceptum, sed sensus claudil ostium.

Secunda verum a falso instruit, sive discernit, sed in persona est ridiculum.

Tertia docet numerum, sed numerorum nescit computum.

Quarta mensuram terrae variat, sed nummis privata exultat. *Opus. de Scientiis utilioribus.*

SENECA. Quatuor sunt artium genera: sunt vulgares et sordidae, sunt ludicae, sunt pueriles, sunt liberales. *Prosec.*

Vulgares sunt opificum, quae manu constant, et ad instruendam vitam occupatae sunt; in quibus nulla decoris, nulla honesti simulatio est.

Ludicae sunt quae ad voluptatem oculorum atque aurium tendunt.

Pueriles sunt, et aliquid habentes liberalibus

simile, quas *δωδεκα*: Graeci nostri liberales vocant.

Sola autem liberales sunt, imo (ut dicam verius) liberae, cujus cura victus est. Epist. 88.

SENTENTIA PATRUM.

1. Ars matheseos evitanda et fugienda est; haec enim astutia et subtilitas inventi diaboli. *De Quaes. veter. et novi Testamenti*, quaest. 113.

2. Usuum artium liberalium assequi difficillimum est, nisi ei qui ab ipsa pueritia ingeniosissimus instantissime atque constantissime operam dederit. Lib. 2, de Ord. cap. 16.

3. Tria sunt, quae in unoquoque homine artifice spectantur, ut aliquid efficiat: natura, doctrina, usus; natura ingenio, doctrina scientia, usus fructu dijudicandus est. Lib. 11, *de Civ. Dei*, cap. 25.

4. Omnes artifices mali Deum non timentes, pro lucro, vel pro timore damni aut egestatis, mentiuntur et perjurant. *Sup. Psalm. lxx*, vers. 17.

5. Non fugienda est omnino ars, neque in ipsa omnes spes ponere consentaneum est. *Quaes. 55.*

6. Artium studia una cum hoc tempore finiuntur. Epist. 42, *ad Maxim. philosoph.*

7. Sanitatis choragus et princeps est ars medicina. *Ibid.* Epist. 80, *ad Eustathium medic.*

8. Qui callet ingenio qui viget arte, qui praeminet intellectu, instrumenta sunt haec ei tam vitiorum, quam virtutum. *Prois.*

9. Ingenium corpus adaptat, ars naturam informat, intellectus animum facit docibilem. *De vita solitaria. ad frat. de Monte Dei.*

10. Omnis ars hujus seculi strenuus habet amatores, et ad exequendum promptissimos; quare? quia praesentem habet remunerationem. *Prois.*

11. Ars vero divini timoris multos habet sectatores tepidos, languidos, et pigritiae inertia congelatos; sed hoc fit, quia merces laboris eorum non in praesenti vita, sed in futura dabitur. *Serm. 6, ad sororem, et Isidor. Lib. 2, de sum. bono*, cap. 9.

12. Astrologia est magnum religiosorum argumentum, tormentumque curiosus. Lib. 3. *Pharetrae*, cap. 32.

13. Omnis ars mechanica aut est solatiium, aut est ad commodum. *De reductione artium ad Theolog.*

14. Non facile de artibus recte judicat, qui artes ignorat. In *Praefat. ad Cornelium Papam, de Cardinalibus operibus Christi*, cap. 2.

15. Ars artium est vivere Deo, et compendiose proficere. *De Profes. monast.* art. 20.

16. Quilibet catholicus, cum artem (quam pro

S. AUGUSTIN.

S. GREGORIUS
MAGNUS.S. BASILICUS
MAGNUS.

S. BERNARD.

S. GREGOR.
NYSS.

S. HIERONYM.

S. BONAVEN.

HUGO A S.
VICTORE.

JOAN. CASS.

DIONYSIUS
CARTHUS
GLOSS. ORD.

communi utilitate didicit) superbia, cenodoxia, philargyria, vel cujuslibet vitii contagione polluit, suo se gladio confodit; qua quo, defendi ab hoste debuit, in ipsum irruit. *Sup. 1 Paralipp.* cap. 10.

17. Licet ars imitetur naturam, opera tamen artis non assequuntur perfectionem operum naturae. *Sup. Math.* cap. 6.

18. Quae sine his agi possunt vitia hominis sunt, non artis: sicut et in omnibus artibus male agitur, non ex eis, sed ex hominibus, ars enim nescit vitium. *Sup. illud Psalm. lxx: Quoniam non cognovi litteraturam.*

19. Subtilissima ars vivendi est: calmen tenere, gloriam premere, se esse nescire. *Lib. 26. Moral.* cap. 19.

20. Nulla ars doceri praesumitur, nisi intenta prius meditatione discatur. *Part. 1. Pastor.* cap. 1.

21. Ars artium est regimen animarum. *Ibid.*

22. Ars, et mira disciplinae scientia, est toto cordis aditus addiscenda. *Hom. 19, sup. Ezech.*

23. Ad hoc tantum liberales artes discende sunt, ut per instructionem illarum divina eloquia subtilius intelligantur. *Lib. 5, in 1 Reg.* cap. 3.

24. Habens artem qua regitur, magnoque studeat, ut usum atque utilitatem illius cum proximo partiar. *Hom. 9, sup. Evang.* in illud *Matth.* 23: *Omni habenti dabitur.*

25. Indita est naturae divina quaedam ars, quae res conditas, quasi nexu quodam stabilitas perpetuaret, duplicique vi cuncta moderaretur. *De hominis officio*, cap. 1.

26. Sonectus eorum, qui adolescentiam suam honestis artibus instruxerunt, aetate fit doctior, usu tritor, processu temporis sapientior, et veterum studiorum dulcissimos fructus metit. *Ep. ad Neapolitan.*

27. Nulla ars absque magistro discitur. *Ep. 4, ad Rusticum.*

28. Felices essent artes, si de illis soli artifices judicarent. *In Isaiam*, lib. 16.

29. Naturale est, ut omnes artifices suae artis loquantur exemplis; et unusquisque, in quo studio trivit aetatem, illius similitudinem probat. *Sup. Amos*, lib. 1, cap. 1.

30. Non invenitur inter ceteras artes liberales ars ista praeter aliis liberalis, qua teneatur cor, quod omni mobili mobilius, quod omni lubrico lubricius est. *Lib. 3, de Anima*, cap. 13.

31. In omni arte praecedit quidam scopus, quem nisi qui omni studio, perseverantique servaverit, nec ad finem desiderati fructus poterit pervenire. *Collat. 1. Abbat. Moyses*, cap. 4.

32. Miserum est cujuslibet artis disciplinam quempiam profiteri, et ad perfectionem ejus mi-

nime pervenire. *Collat. 19. Abbat. Joannis*, cap. 5.

33. Ars quaedam liberalis est misericordia; quid hac arte utilius, atque praestantius? haec post hanc vitam maxime fulget, in coelis habet officinam, et non hominem, sed Deum magistrum possidet. *Homil. 53, sup. Math.*

34. Neminem artis suae pudeat, sed eos tantum qui otiosam vitam agunt. *Hom. 8, sup. Epist. 1, ad Cor. in Moral.*

35. Qui in qualibet arte occupatur, non facile quidquam superfluum, neque verbum, neque re, nec cogitationibus suscipiet. *Ibid.*

36. Artis est proprium ad aliquam utilitatem pervenire. *Hom. 33, ad Popul. Antioch.*

37. Quanto amplius ad quamlibet artem homo s. ISIDOR. ISP descendit, tanto magis ad hominem ars ipsa descendit. *Lib. 3, de Summo bono*, cap. 8.

38. Nulla ars est, quae non scientia constet. *LACT. FIRM. Lib. 3, de Falsa sapient.*, cap. 5.

39. Artes discuntur, ut exerceantur; exercentur autem, vel ad subsidia vitae, vel ad gloriam. *Ibid.* cap. 8.

40. Nulla ars sine tempore discitur, et sine praecipere; ars artium sola sine magistro percipitur. *In Libro Ascetico.*

41. Cuncta qua natura generat, vel producit, pietas nutrit, industria excolit, ars decorat. *Serm. 132.*

42. Ars omnipotentis artificis, et lex omnium artium veritas est. *Sent. 386.*

43. Natura comparatum est, ut in omnibus artibus, hoc sit scientiae pretiosior pompa, quo rarior. *Lib. 2, Ep. 10, ad Hesperiam.*

44. Nulla ars non alterius artis aut mater, aut propinqua est, nihil alterius vacat; tot sunt artium vene, quot hominum concupiscentiae. *De Idololatr.* cap. 8.

45. Ars cujus operibus homines possunt bene et male uti est licita. *Secunda secund. quest.* 169, art. 2.

SENTENTIA PAGANORUM.

46. Ars imitatur naturam in quantum potest. 2. *ARISTOTEL. Phys.*

47. Ars supplet defectum naturae. 7. *Politico.*

48. Finis utilis in arte est cognitio. 1. *Ethic.*

49. Opus suum diligit unusquisque artifex. 9. *Ethic.*, cap. 8.

50. Vitiosum est artem vituperare propter ejus vitia. *Lib. 2, de Arte Rhet. ad Herennium.*

51. Imitetur ars naturam, et quod ea desiderat, inveniat; quod ostendit, sequatur. *Ibid.*, lib. 3.

52. In omni disciplina infirma est artis perceptio sine summa assiduitate exercitationis. *Ibid.*

53. Duae sunt artes, quae possunt locare homi-

S. JOANNES
CHRYSOST.

S. ISIDOR. ISP

LACT. FIRM.

S. NILUS.

S. PETRUS
CHRYSOLOG.

S. PROSPER.

S. SIDONIUS.

TERTULLIAN.

S. THOMAS
AQUINAS.

SENTENTIA PAGANORUM.

ARISTOTEL.

CICERO.

nes in amplissimo gradu dignitatis : una imperatoris, altera oratoris boni. Orat. 23 *pro Muræna*.

54. Omnes artes, quæ ad humanitatem pertinent, habent quoddam commune vinculum, et quasi cognatione quadam inter se continentur. *Ibid.* Orat. 26. *pro Archia poeta*.

55. Nulla ars sine interprete, et sine aliqua exereitatione percipi potest. Lib. 7. Ep. 19. *ad Trebat*.

56. Ars est philosophia vite. Lib. 3. *de Finibus*.

57. Dux sunt artes, quibus perfecte ratio et oratio compleatur : una inveniendi, altera disse- rendi. *Ibid.* lib. 4.

58. Ars est dux certior, quam natura. *Ibid.*

59. Quam quisque norit artem, in hac se exer- ceat. Lib. 1. *Tusc. quæst.*

60. Honos alit artes. *Ibid.*

PLATO.

61. De omnibus artibus hunc in modum con- stituendum est : ut quæ una quadam arte co- gnoscimus, altera minime cognoscamus. *Syzygia* 4. in *Ilade*.

62. Ad hoc nata est, atque instituta ars, ut quod unicuique commodum estatque utile inves- tigeat, atque suppediet. Lib. 1. *de Republ.*

63. Unaquæque ars nullam aliam quampiam utilitatem habet propositam, quam ut maxime sit absoluta, et omnibus suis numeris perfecta. *Ibid.*

64. Nulla ars sibi, sed ei conducit cuius ipsa est ars. *Ibid.*

SENECA.

65. Non est ars, quæ ad affectum casu venit, sed vera ars, est sapientia. Epist. 29.

66. Omnis ars imitatio est naturæ. Epist. 63.

67. Meritoria artificia sunt et utilia, si præparant ingenium, non detinent. *Prox.*

68. Grammaticus circa curam sermonis versatur, circa historias, circa etiam carmina.

69. Quid horum ad virtutem viam sternit? quid ex his metum demit, cupiditatem eximit, li- bidinem frænât?

70. Ad Geometriam transeamus, et ad Musicam; nihil apud illas invenies, quod vetet timere, ve- tet cupere, que quisquis ignorat, alia frustra scit.

71. Videndum est utrum doceant isti virtutem, an non; si non docent, ne tradunt quidem; si docent, philosophi sunt.

72. Musica docet me, quomodo inter se acuta ac graves consonent voces : quomodo nervorum disparum reddentium sonum fiat concordia.

73. Doce me quid sit pudicitia, et quantum ex ea bonum in corpore, et in animo positum sit.

74. Fac potius quomodo animus secum meus consonet, nec consilia mea discrepent.

75. Monstra mihi, qui sint modi flebiles; mon- stra potius quomodo in adversis non emittam flebilem vocem.

76. Metri me Geometres docet latifundia, potius doceat quomodo metiar quantum homini sit satis.

77. Numerare me docet Arithmetica, et avaritiæ commodare digitos; potius doceat nihil ad rem pertinere istas computationes; non esse felicio- rem, si quantum habeat, per se computare cogatur.

78. Quid mihi prodest scire agellam in partes dividere, si nescio cum fratre dividere?

79. Quid prodest colligere subillier pedes jugeri, si tristem me facit vicinus potens, et ali- quid ex meo abradens?

80. Doce me quomodo nihil perdam ex fini- bus meis, at ego discere volo, quomodo totum hi- laris amittam.

81. O egregiam artem! seis rotunda metri, in quadratum redigis quamcumque acceperis for- mam; intervalla siderum dieis, nihil est quod in mensuram tuam non cadat.

82. Si artifex es, metire hominis animum; dic quam magnus sit, die quam pusillus sit.

83. Seis quæ recta sit linea; quid tibi prodest, si quid in vita rectum sit ignoras?

84. Ad illam artem transeamus, qua majores nostri juventutem exereuerunt; hastilia jacere, sudem torquere, equum agitare, arma tractare.

85. Sed nec hæc, nec illæ docent, aluntve virtu- tem.

86. Quid enim prodest equum regere, et cur- sum ejus fræno temperare, et affectibus effræna- tissimis abstrahi?

87. Quid prodest multos vincere luctatione, vel cæstu, et ab iracundia vinci?

88. Hæc viles ex professo artes, quæ manu constant, ad instrumenta vite plurimum conferunt, ad terrena multum, ad virtutum nihil.

89. Liberales enim artes non perducunt ani- mum ad virtutem, sed expediunt, sed percipiendi locum parant. Epist. 88.

90. Non est ars sui juris, cui precarium funda- mentum est. *Ibid.*

91. Mathematica superficialia ars est, in alieno ædificat, aliena accipit principia, quorum benefi- cio ad ulteriora perveniat. *Ibid.*

92. Geometri quidquid in aliorum artibus sup- pervacuum erat, translulere in suam; sic effectum est, ut diligentius sciant loqui, quam vivere. *Ibid.*

93. Non dat natura virtutem; ars est bonum fieri. Ep. 30.

94. Artium peccata, artificibus pudori sunt, of- fenduntque. Ep. 97.

95. Laus alit artes, non laudatio, quæ corrup- tit artes. Ep. 102.

ASCENDERE IN GENERE.

S. AUGUSTIN.

Divisio. Tres sunt ascensus : in primo, ascen- dimus ab istis exterioribus et inferioribus ad nos.

In secundo, ascendimus ad eor altum.

In tertio, ascendimus ad Deum. *Prosec.*

Primus ascensus fit consideratione mundi, et contemplu.

Secundus fit cognitione, et contemptu nostri.

Tertius fit cognitione et amore Dei.

Quanto amplius proficimus, tanto amplius ascen- dimus; qui enim non ascendit, descendit; et qui non proficit, deficit. *De Spiritu et Anim.*, cap. 32.

S. BERNARD.

Quatuor gradus assensionis sunt: primus, ad eor; secundus, in corde; tertius de corde; quartus, supra cor. *Prosec.*

In primo, timetur Dominus; in secundo, audi- tur consiliarius; in tertio, desideratur sponsus; in quarto videtur Deus. *Serm.* 4.

HUGO CARD.

Triplex est gravitas ascensus. Grave est ascen- dere; gravius est, quando ascensus est lubricus, sive arenosus; gravissimum est, quando ascen- sor est debilis, et infirmus. *Sup. Ecclesiastic.*, cap. 23.

Tres sunt ascensiones : Prima, est incipientium.

Secunda, progredientium.

Tertia, pervenientium. *Sup. Ecclesiasten.*

S. BERNARD.

Comparatio. Sicut nemo repente fit summus, sed gradatim quisque ascendit: sic nemo repente fit pessimus, sed paulatim descendit; via est enim descensionis sicut et ascensionis. *De duodecim gradib. humilit.*, cap. *Intercuet.*

Sicut volatilia donec altum aërem secant, non facile capiuntur; ita tu donec ad superiora ascen- dendo respexeris, nec laqueo, nec ullis fa- cile capieris insidiis. *Homil.* 15, *ad populum An- tiochen.*

SENTENTIÆ PATRUM.

AMBROSIVS.

1. Ascendens, directum attolle grandum; nul- lus inde tuto redit; hinc via, inde ruina est; hinc ascensus, inde periculum *Prox.*

2. Ascendendi quidem labor, sed descendendi periculum. Lib. 3. Ep. 11, *ad Irenæum*.

3. Nescit summum, qui Christum ignorat; in inferno semper est, qui non ascendit ad Chris- tum. *De Tob.*, cap. 19.

4. Ille vere ascendit, qui propria peccata de- ponit. *Sup. Psalm.* cxvii, vers. 3. *Serm.* 16.

ANTONIUS DE PADUA.

5. Qui vult ascendere, ipsum prius descendere necesse est. *Serm.* *Dom.* 4, *post Epiph.*

AUGUSTIN.

6. Tanto gloriosius mens ad superiora pro- p-

movetur, quanto diligentius ab inferioribus concupiscentia cohibetur. *De opere Monach.*, cap. 32.

7. Quis tam bestius, qui in corde suo semper ascendat? Lib. 4, *contra duas Epistolas Pelag.*, cap. 11.

8. Cum cœperit homo ascendere, in ipso exor- dio ascensionis linguas dolosas patitur, blan- das ad perniciam, blandas ad malam suasionem. *Prosec.*

9. Dicunt enim, quid facis? quare hoc facis? servire aliter Deo non potes? sic blanditur ascen- denti lingua dolosa.

10. Si ascendere perseveraveris, vincitur lingua dolosa, et blandiens incipit esse aperte sevens; et quæ blandiebatur ut seduceret, minatur ut terreat. *Sup. Psalm.* cxxii, in *Expos.*, vers. 2. *Cum irasceretur*, etc.

11. Cum ab inferioribus ad superiora volumus ascendere, prius accirrit nobis sensus, deinde imaginatio, postea ratio, intellectus et intelligen- tia, et in summo est sapientia, quæ Deus est. *De Spiritu et Anima*, cap. 11.

12. Quia bona exteriora diu stare non possunt, iustus est homo ab exterioribus ad interiora re- dire, et ab interioribus ad superiora ascendere. *Ibid.*, cap. 14.

13. Redeamus ad nos, ut possimus ascendere ad nos. *Ibid.*, cap. 32.

14. Anima quæ amat, ascendit semper. In *Manuali*, cap. 24.

15. Ascendentibus sursum versus, primus ac- tus dicitur animatio; secundus, sensus; tertius, ars; quartus, virtus; quintus, tranquillitas; sextus, ingressio; septimus, contemplatio. *Prox.*

16. Primus, de corpore, secundus per corpus, tertius circa corpus, quartus ad animam, quintus in anima, sextus ad Deum, septimus apud Deum. *De Quanti Anima*, cap. 35.

17. Viscus quidam pravi desiderii et delecta- tionis terrene volare non patitur mentem, et citius retrahit, si forte aliquando sublevetur. *Serm.* 2, in *Vigilia Nativ.*

18. O perversitas! o abusio filiorum Adam, quia cum ascendere difficillimum sit, descendere autem facillimum, ipsi et leviter ascendunt, et difficiliter descendunt; parati ad honores, et cel- situdines graduum ecclesiasticorum, ipsis etiam Angelicis humeris formidandos. *Serm.* 2. *Ascens.*

19. Ascendimus velut duobus pedibus, medi- tatione et oratione: meditatio siquidem quid de- sit docet, oratio ne desit obtinet. *Serm.* 1, *de S. Andra.*

20. Curramus sursum, non passibus corporis, sed affectibus, sed desiderii, sed suspiriis. In *Meditat.*, cap. 6.

S. BERNARD.

21. Non deficias, neque tepeas, ut gradum perfectionis possis ascendere, ad quem non nisi multis laboribus pervenitur. *Pros.*
22. Euge, euge, frater bone, initia transcendere, et ad superiora tende.
23. De radice enim ad cacumen, festinanti liber palei ingressus. *De ordine vitæ.*
24. Contemplativi alii ascendunt, et currunt; alii rapiuntur, et descendunt. In *Sentenâis*, verbo *Contemplativi*.
25. Tanto altius se quisque noverit in virtutum gradibus ascendisse, quanto minus colloquii humanis delectatur. In 2, volum. *de Passione*, cap. 27.
26. Ascensus profecto arduus est, et cassus conatus absque Dei adjutorio. Lib. in *floribus*, cap. 21.
27. Per humilitatem ad sublimitatem ascendere, hæc est via, et non est alia præter ipsam; qui aliter vadit, cadit potius quam ascendit. *Serm. 2. de Ascensione.*
28. Ascendere non potes, nisi descenderis. *Ibid.*
29. Nemo repente fit summus: ascendendo, non volando apprehenditur summus scalæ. *Serm. 1. de S. Andrea.*
30. Si quis ad supremum exercitii spiritualis gradum pervenerit, aliquid ei de primis gradibus imperfectione relinquatur, ut vix sibi primam videatur adeptus. In primo volumine *de Quatuor modis orandi*.
31. Aut ascendas necesse est, aut descendas; si attentas stare, ruas necesse est. Ep. 94, *ad Abbat. Suesione congregatos.*
32. Rarissima avis in terris est, qui de gradu, quem forte in religione semel attigerit, vel parum ascendat. Epist. 96. *ad Richard. Fontanensem.*
33. Cum ratio proficiendo in amorem, sursum ascendit, amanti et desideranti gratia condescendit. *De vita solitaria. ad fratres.*
34. Timendum est ascendentibus superbis; si enim in monte cæli stare non potuit Angelus superbus, quomodo ascendere potest homo superbus? *Ser. 3. Dom. 3. Quadrage.*
35. Quantum ascenderunt mali per ambitionem in mundo, tantum descendunt per damnationem in inferno. *Serm. 4. de Ascens.*
36. Paulatim ascendes, sed non paulatim descendes. *Ibid.*
37. Tanto in materialibus ascensus est altior, quanto id quod ascendit fuerit levius et purius: sic et in spiritualibus, tanto ascensus est altior, quanto quod ascendit, a terrena cupiditate est purius, et virtute gratiæ plenius. *Serm. 4. Dom. 4. post Pentecost.*
38. Ascendere debet homo: ad veritatem, per contemplationem; ad virtutem, per conversationem; ad dignitatem, per vocationem; ad immortalitatem, per resurrectionem. *Ibid. Ser. 2. Dom. 16.*
39. Heu! quam multi non ascensionem ad cælum, sed descensionem in infernum disponent; de vitio in vitium descendentes usque ad profundum inferni! *Ibid.*
40. Heu! multo jam plures demones quam Angeli scalam prælationis ascendunt. *Ibid. sup. illud Genes. 28. Scalam vidit Jacob.*
41. Per humilitatem ad sublimitatem ascenditur, nec est alia via præter ipsam: ergo descende, ut ascendas; humiliare, ut exalteris. *Serm. 2. Omnium Sanctorum.*
42. Ascendere ad dignitates non est aliud quam sibi præcipitulum præparare; et tanto magis, quanto ascenditur sublimius. *Serm. 7. de 35. Apostolis.*
43. Sicut quanto quis plus ascendit, tanto (dum cadit) profundius ima petit: sic, quanto quis amplius descendit, tanto amplius sursum tendit. *Serm. 2.*
44. Quando cor terrenarum cupiditatum pondere aggravatur, sursum minime ascendere potest. In *Medit. vitæ Christi*, cap. 44.
45. Her tuum, voluntas est; amando ascendis, negligendo descendis. *De septem itineribus.*
46. Nisi quis Passionem Christi pro fundamento sibi constituerit; quanto altius ascenderit, tanto profundius se casurum noverit. *De perfect. charit., art. 44.*
47. In tenebris residemus, si promoveri cessamus. *Homil. 1. ad Monach.*
48. Si quotidie in cordibus nostris ponamus ascensus, nulla infirmitas, nulla ætate lassari possumus. *Ibid. Hom. 5.*
49. Quando in hoc seculo sumus, et de Egypto educimur, paulatim ascendimus. *Sup. Hieremiam*, cap. 2 in illud: *Qui ascendere nos fecit.*
50. Congrua ascensio est, cum prius est contemptus seculi, cui dantur æterna; secundus gradus est mansuetudo. *Prose.*
51. Inle mores temperat mansuetudo, et non est miles, qui prius pauper non fuerit.
52. Impossibile est enim secundum gradum ascendere, nisi primum ascenderit. *Sup. Math., cap. 5.*
53. Frustra velociter currit, qui priusquam ad metas veniat deficit. *Lib. 1. Moral. cap. 21.*
54. In cælum tanta ascensura creditur multitudo hominum, quanta multitudo remansit Angelorum. *Homil. 34. in Evang.*
55. Superiora amare jam sursum ire est. *Lib. 15. Moral. cap. 27.*

56. Nemo, infima deserens, repente fit summus. *Ibid. lib. 22, cap. 14.*
57. More viatorum nequaquam debemus aspicere, quantum jam inter egimus; sed quantum superest ut peragamus. *Ibid. lib. 22, cap. 5.*
58. Tutius ascendendo gradimur, si sic metimur ea quæ cernimus, ut etiam ea, quæ procedendo visuri sumus, percurrenda esse cogitemus. In *prolog. sup. 1 Reg.*
59. Humana mens sicut male elevata in infimis promitur, sic bene pressa in sublimibus levatur. *Libro 13. Moral. cap. 11.*
60. Mania superne civitatis nisi humiles non ascendunt. *Lib. 17. Moral., cap. 17.*
61. Solerter est intendendum, quod et ascensuri in imo se esse considerant, et casuri semper in præcipiti stant. *Ibid. lib. 29, cap. 9.*
62. Curvum cor est, cum ima appetit; dirigitur, cum ad superna sublevatur. *Ibid. cap. 11.*
63. Tanto magis corda hominum ascendere ad cælestia inveniunt, quanto se a cælestibus per elationis suæ immunditiam profectos vident. *Ibid., lib. 2, cap. 25.*
64. Primus ascensionis gradus, est timor Domini; secundus, pietas; tertius, scientia; quartus, fortitudo; quintus, consilium; sextus, intellectus; septimus, sapientia. *Homil. 19, super Ezech. in illud proverb. 9. Initium sapientiæ, timor Domini.*
65. Pudeat terrena concupiscere, et dorsa mentium ascendentibus præbere. *Hom. 31, sup. Evang.*
66. Tanto quisque gravius corruil, quanto antequam caderet, in conspectu Dei altius ascendit. In *Septem psalm. penitent. sup. psalm. 17, vers. 3.*
67. Quo charitas benigne descendit ad infima, eo valenter recurrit ad summa. In *Registr., lib. 1, indict. 9, cap. 24, ep. 24, ad Joann. episc. Constantinop.*
68. Qui nititur ad altiora ascendere, quid agit nisi ut crescendo decreseat; et ascendendo exteriùs, interiùs ad profunda descendat? *Ibid., lib. 7, indict. 2, cap. 110, epist. 110, ad Syagrium episcop.*
69. Ordinate ad ordines ascendendum est; nam casum appetit, qui ad summa loci fastigia postpositis gradibus, per abrupta quærit ascensum. *Ibid.*
70. Facile corpus levabitur in alta colorum, si non premat spiritum sarcina peccatorum. *Ser. primo de Ascens.*
71. Quanto sublimior ascensus est, tanto lapsus periculosior. Ep. *ad Demetriadem.*
72. Tandiu non relabimur retro, quandiu ad priora contendimus; ut tibi cœperimus stare, descendimus. *Prose.*
73. Nostrum non progredi, jam reverti est; si volumus non redire, currendum est. Ep. 1. *ad Demetriadem.*
74. Curre, festina; curre, ut non negligas; festina, ut celerius comprehendas. In *Regula monachorum*, cap. 30.
75. Raro per gradus dignitatis ascendit homo, quin multo gravius non descendat. In *Regula Monacharum*, cap. 15.
76. Grandis est difficultas de terris ad cælestia ascendere, facilius ruimus, quam conscendimus; in ascendendo enim grandis labor est, grandis sudor. *Prose.*
77. Si fuero in primo gradu, si in secundo, si in tertio, si in quarto, si in decimo; quid mihi potest, nisi ad summum pervenere?
78. Fac mihi scalam quindecim habere gradus; veni usque ad quartum decimum, nisi quintum decimum tenuero, quid mihi prodest quod ad quartum decimum veni?
79. Et si ad quintum decimum venero, et corruero; major ascensus, major ruina est.
80. Jejunium, primus gradus est ascensus; et non statim putemus, quod si jejunaverimus, conscendamus ad regna cœlorum; jejunia nos ducunt, sed sine jejniis non conscendimus ad regna cœlorum; sola non prosunt, cum aliis prosunt.
81. Secundus gradus ascensionis est, seculo renuntiare, nihil de seculo querere, terrena contemere; nihil est, solum terrena dimittere, sed et vitia animæ dimittere, grande est.
82. Si jejunavero (hoc est, si fuero in primo gradu) si dimisero possessiones (hoc est, si fuero in secundo gradu) quid mihi prodest, si rixosus sum, si iracundus sum, si detractor sum, si irvidus sum?
83. Arduus ascensus est, difficilis est, desperatio nascitur; noli desperare (o homo) in quinto decimo gradu, Dominus supra est, intuetur te, dat auxilium.
84. Si in primo gradu es, et videtur tibi grande esse spatium inter primum et quintum decimum; noli respicere gradum, sed cælum aspice.
85. Dominus incurvavit se propter te, humiliavit se, securus ascende. S. Hieronym., *sup. Psalm. CXLIX. Expos. 2, vers. 1. Ad Dominum cum tribularer, clamavi.*
86. Sunt quidam, qui dum volunt terminos excedere, et ad alta volitare, in ima merguntur. *Lib. 1, sup. Math., cap. 6, sup. illud. Respiciite volatilia.*
87. Nisi parva fuerint, magna eminere non pos-

DIONYSIUS
CARTHUSS. EUSEBIUS
EMISEN

GLOSS. IX

GLOSS. OCT

S. GREGORIUS
MAGNUS

HAYMO.

S. HIERON.

sunt; ad summa non scandimus, nisi per ima gradiamur. Post init. Procemii, sup. Ep. ad Ephes.

88. Magna gloria est, de imis ad summa scandere, de nihilo ad maximum pervenire, de limo ad cœlum, de servitute ad regnum. Sup. Epist. ad Rom., cap. 5, in illud: *Non solum autem, sed et gloriamur.*

HUGO A. S. VICT. 89. Si ascendere nosti per devotionem mentis, scias et descendere per exercitium boni operis; si nescis descendere, nescis conscendere. Sup. psalm. cxviii, cap. 72.

90. Quanto altior est ascensus, tanto periculosior est casus. Prosecc.

91. Omnis superbus tanto in imo est, quanto in altum se erigit.

92. Tantoque profundius labitur, quanto excelsius elevatur. In Regul. D. August., cap. 2.

93. Sicut per ascensum musicæ, frangis et elevas vocem: sic per ascensum et descensum virtutum, frangas et elevas mentem. Prosecc.

94. Frangas, descendens ad compassionem proximi; elevas, ascendens ad contemplationem Dei. Lib. 2, de Clavastro anima, cap. 22.

95. Quanto plus quis ascenderit, tanto perfectior erit. Lib. 5. Didasc., cap. 9.

96. Cum ascendendi semper sit voluntas, descendere tamen aliquando cogit necessitas. Ibid.

97. Ascendis, cum diligis, sursum pergis in charitate, qua charitas sursum ducit. Prosecc.

98. Ascende ergo, dum potes, quantum potes; nunquam nimis potes, ubi nunquam potes totum tuum. De Sacrament. lib. 2. Part. 13, cap. 8.

HUGO CARD. 99. Christi imitatores, quanto descendunt ad vilia et aspera, tanto ascendunt ad gloriam, et delicias Paradisi. Sup. Genes., cap. 28.

100. Tota vita iustorum est ascensus, et tota vita impiorum descensus est. Sup. I. Regum, cap. 1, in illud: *Et ascendebat.*

101. Sicut in cœlo sunt sex signa, per quæ ascendit sol, et sex per quæ descendit: sic in quolibet viro (præcipue spirituali) debent esse sex gradus, quibus ascendat ad Deum, et sex quibus ad sui cognitionem descendat. Prosecc.

102. Sex gradus, quibus ad Deum ascenditur: primus est exprobratio peccati; secundus est fletus; tertius est amaritudo poenitentiae; quartus est cautela peccati, ac resistentia; quintus est indignatio contra peccatum; sextus est charitas proximi.

103. Sex gradibus descenditur ad sui cognitionem; primus est consideratio sui; secundus est repressio pravorum motuum; tertius est consideratio propriæ infirmitatis; quartus est ponderatio peccatorum et beneficiorum Dei;

quintus est remorsus conscientie; sextus est consideratio naturalium defectuum. Sup. Ps. xviii.

104. Quanto major es, tanto magis submitte teipsum; et, cum ascenderit in altum, opus est ut tibi prospicias ne cadas. Homil. 4, de Verb. Isaie.

105. Festina quo tendis, quo properas perveni, currentis gressus non retrahat inimicus. Prosecc.

106. Veloces sequere, tardiores attrahe, pigros desere, fortiores fortiter imitare. Sermon. de fide, spe, et charitate.

107. Nemo repente fit summus; sed a minimis quisque inchoat, ut ad majora perveniat. Apud Div. Antonin., part. 4.

108. Grandes sudores perpetimur, ut ad cœlum conscendere valeamus. Lib. 2, de Summo bono, cap. 36.

109. Sæpe mens ad summa ab imis erigitur, et sæpe a summis ad infima pondere carnis inclinata reflectitur. Ibid. lib. 3, cap. 15.

110. Hæc est ascendendi via regia, ut, quicumque ad superiora ascendit, sua non negligat interiora. Proseccutio.

111. Ab exterioribus ad interiora redeat, ut ab interioribus ad superiora conscendat.

112. Ad superiora mens via est, in superioribus vero perpetua pax, imperturbabilis requies, et diuturna tranquillitas.

113. Assuescat ergo habitare in se, qui vult ascendere supra se. Part. 1, de Casio conubio, cap. 22.

114. Ascensionis initium est ut relinquo tua quo quietus tecum habites. Part. 2, serm. de S. Bartholom.

115. Ad celestis Hierusalem non ascendunt consortium, nisi qui toto corde proflitentur non proprii operis, sed divini esse muneris quod ascendunt. Sent. 31.

116. Ascendat humana ignorantia per fidem, ut mereatur fides videre quod credit. Ibidem, sent. 387.

117. Congruus ordo ascendendi ad Deum est, ab inferioribus studiis ad potiora tendere, et rursus ad pristinam infirmitatem humiliter se reflectere. Ser. 2, ad Frat. Divis. 2.

118. Nunquam ille bene iter ardui montis ascendit, nisi qui se ad inferiora tendit. Homil. 3, de Arca vita.

119. Arbor vitæ est in excelso, et ascendit ad eam humilitas. Lib. 5, libello 15, de Humilit.

SENTENTIE PAGANORUM.

120. Est ad virtutem multus ascensus, ut is gloria maxime excellat, qui virtute plurimum præstat. Orat. 31, pro Planicio.

S. JOANNES CHRYSOST.

S. ISIDORUS HISPALENS.

S. LAURENT. JUSTIN.

S. PROSPER.

THOMAS A KEMPIS.

S. VALERIAN.

CICERO.

SENECA. 121. Subsilire in cœlum, ex angulo licet. Ep. 31. 122. Vigilandum est; nisi properamus, relinquimur. Ep. 108.

Vide etiam tit. *Mundus*, sent. 100; *Perfectio*, sent. 2. *Pœnit.* sent. 199, 214; *Profectus*, sent. 6, 10, 13, 43: *Virtus*, sent. 56, 123.

ASCENSIO CHRISTI.

SENTENTIE PATRUM.

S. AMBROS. 1. Sicut aquila humilia deserit, alta petit, cœlorum vicina conscendit: ita et Salvator humilia inferni deseruit, Paradisi altiora petiit, cœlorum fastigia penetravit. Sermon. 62.

2. Non solum fidem firmat, sed etiam devotionem acuit, quod Christus vulnera suscepta pro nobis cœlo inferre maluit, abolere noluit, ut Deo Patri nostræ prætia libertatis ostenderet. Lib. 10, sup. Luc., cap. 24, in illud: *Palpate et videte.*

S. AUGUST. 3. Qui descendit, ait Apostolus, ipse est et qui ascendit; quis est descendit? Deus homo. Quis est ascendit? idem ipse Deus homo. Pros.

4. Quod pro te suscepit, levavit in cœlum, terrenumque corpus fecit cœlestē.

5. Regnat homo jam susceptus a Christo, ad dexteram Patris sedens: et, ut sui ab illo regnum accipiant, vocat, invitat, hortatur. Lib. 4, de Symbolo, cap. 7.

6. Ascendamus cum Christo interim corde, cum dies ejus promissus advenerit, sequemur et corpore. Sermon. 2, de Ascens.

7. Venit Christus, complentur in ejus ortu, vita, dictis, factis, passionibus, morte, Resurrectione, Ascensione, omnia præconia Prophetarum. Ep. 3, ad Voluntian.

8. Ubi et quomodo sit in cœlo corpus Domini, curiosissimum et supervacaneum est querere; tantummodo in cœlo esse credendum est. De fide et symbolo, cap. 6.

9. Dominus ascendit in cœlum, corpus autem non ascendit, sed levatum est in cœlum, illo levante, qui ascendit. De Agone christiano, cap. 25.

10. Solus Christus sine corruptione implevit uterum matris, qui solus pro nobis super colos ascendit, ut sederet ad dexteram Patris. Sermon. 2, in vigili. Nativitat.

11. Resurrectio Domini, spes nostra est; Ascensio Domini, gloria nostra est. Ser. 2, de Ascens.

12. Dominus Jesus Christus, dum humanam conditionem sideribus importavit, credentibus cœlum patere posse monstravit; et, dum victorem mortis in cœlestia elevavit, victoriosus quo sequantur ostendit. Ibid. Sermon. 3.

13. Ascensio Domini Catholicæ fidei confirmatio fuit, ut securi in posterum crederemus mira-

culi illius donum, ejus jam in præsentī percipissemus effectum. Ibid.

14. Dum audis elevatum, agnosce militiæ celestis obsequium, non auxilium; servitium, non subsidium; ministerium, non adjutorium. Ibid.

15. Nos Christi mors vivificavit, nos resurrectio erexit, nos ascensio consecravit. Ibid.

16. Triformis est ascensus Domini: victoriosus, quo ascendit super occasum; speciosus, quo ascendit super colos cœlorum; gloriosus, quo ascendit super pennas ventorum. In sententiis, cap. Triformis.

17. Ascendit Deus, Judæis insultantibus, deomonibus trepidantibus, Angelis jubilantibus, Apostolis admirantibus. Sermon. 4, de Ascens. sup. illud. Psalm. xlvii: *Ascendit Deus in jubilatione.*

18. Ascendit Christus, potenter, patienter, gaudent, decenter, clementer. Lib. 4, Compend. Theolog. verit. cap. 24.

19. Pulcherrimum est Patri spectaculum, filius æternus victor. In Orat. adhortat. ad Gentes.

20. Cum potentie cursum perficisset Jesus, et homines a peccatis redemisset, ascendit rursus in cœlo nube ipsum suspiciente; et Angeli quidem ascendenti assistebant, Apostoli vero aspiciabant. Catech. 4, de Ascens.

21. Non manufacto vehiculo, nec auxiliariibus carpentis, non vectoribus Angelis evehctus est Christus; sed natura divina propria sua virtute, carnem cœlo intulit, et corpus glorificatum Patris conspectibus presentavit. De Ascensione Christi, cap. 3.

22. Ascendit Christus ad cœlos, non ubi Verbum Deus ante non fuerat, quippe qui erat semper in cœlis, et manebat in Patre, sed ubi Verbum caro factum ante non sederat. Expos. sup. Symbol. Apost. cap. 18, in illud: *Ascendit ad cœlos*, et S. Hieron. Ep. 18, ad Rufin.

23. Ascensio Domini Catholicæ fidei confirmatio fuit. Hom. 2, de Ascens.

24. Christus moriendo docuit mortem non metui; resurgendo, docuit de vita confidit; ascendendo, docuit de celestis patriæ hereditate gloriari. Lib. 27. Moral., cap. 8.

25. Redemptor noster moriendo mortem superavit, eamque resurgendo consumpsit, et Resurrectionis suæ gloriam ascendendo declaravit. Hom. 29, sup. Evang. in illud: *Marci ultimo: Assumptus est in cœlum.*

26. Elias legitur in curru ascendisse, ut videlicet aperte demonstraretur, quia homo purus adjutorio indigebat alieno. Prosecc.

27. Redemptor autem noster non cœtu, non Angelis sublevatus legitur; quia is qui fecerat omnia, super omnia sua virtute ferebatur.

28. Ille etenim revertetur ubi erat; et inde rediit ubi remanebat.

29. Quia, cum per humanitatem ascenderet in cœlum, per divinitatem suam, et terram pariter continebat et cœlum. *Ibid.*

30. Christus homo, nascendo, vitulus moriendo, leo resurgendo, aquila ad cœlos ascendendo factus est. *Lib. 31. Moral., c. 19, et Hom. 4, sup. Ezech.*

31. Nascente Domino, videbatur divinitus humiliata; ascendente vero Domino, est humanitas exaltata. *Prose.*

32. In nativitate sua apparuit Deus humilis; in ascensione sua ostensus est homo sublimis. *Hom. 29, sup. Evang.*

33. Vultus Christi saltus agnoscere? de cœlo venit in utero, de utero venit in præsepe, de præsepe venit crucem, de cruce venit in sepulcrum, de sepulcro rediit in cœlum. *Ibid.*

S. HIERONYMUS.

34. In Ascensione Domini regnum diaboli cecidit, et regnum Christi advenit: ascendente enim eo in cœlis, omnia subjecta sunt ei. *Sup. Psalm. xxi, vers. 31: Quoniam Domini est regnum.*

S. BILABARIUS.

35. Fit caro Verbum, id est homo Deus; et qui homo est, in cœlis est; et qui Deus, de cœlis est; ascendit descendens, sed descendit non descendens; est qui erat, et quod est non erat. *Lib. 10, de Trinit.*

HUGO A. S. VICTORE.

36. Quo caput preise conspicitur, illic subseque et membra gratulenter. *Lib. 4, de Claustro animæ, cap. 32.*

HUGO CARD.

37. Christus in Incarnatione, in Passione, in Resurrectione, in Ascensione. *Sup. Psalm. lxxvii.*

S. LEO I.

38. Qui ascendit ad cœlos, non deserit adoptatos. *Serm. 2, de Resurrect.*

39. Christi ascensio nostra est proventus; et, qui processit gloria capitis, eo spes vocatur et corporis. *Serm. 1, de Ascens.*

LUDOVICUS BLOSICUS.

40. Ipse Christus, cum Deus esset, etiam propter nos ascendit in cœlum. In canone *Vitz spirit.* cap. 4.

S. PETRUS CHRYSOLOG.

41. Ascendit in cœlos non se perferens, non se referens, qui nunquam recessit e cœlo. *Serm. 58.*

S. PETRUS DAMIANUS.

42. Ascendit Salvator in cœlum potestativè virtutis imperio, non Angelorum auxilio fultus. *Serm. 40, de Assumpt. B. Maria.*

S. THOMAS AQUINAS.

43. Cum Christus post Resurrectionem vitam immortalè inchoaverit, non deicit eum in terris remanere, sed super omnes cœlos ascendere. *Part. 3. Summa, quest. 37, art. 1.*

44. Ascendit Christus in cœlum, non secundum divinam naturam (quæ nunquam cœlum deseruit) sed secundum quod homo virtute divinitatis penetravit cœlos. *Ibid. art. 2.*

45. De nostro fuit quod filius Dei pependit in cruce; sed de suo, quod ascendit in cœlum. *Ibid.*

46. In Christi Passione, fuit hostia pura; in Resurrectione, fuit hostia sancta; in Ascensione, fuit hostia immaculata. *Opusc. de Exposit. Missæ, quest. 4.*

47. O felix et gloriosus Ascensio, quæ humana natura super omnes Angelos est exaltata, et titina perditorum Angelorum, per numerum electorum hominum Christi sanguine signatorum instauratur. *De Christi Ascens. cap. 3.*

48. Corporalis Christi Ascensio in cœlum spiritualis est elevatio mentis in Deum. *Ibid. cap. 4.*

ASPECTUS.

Comparatio. Sicut ex visu mulieris inardescit concupiscentia viri, ita ex visu viri inardescit concupiscentia mulieris. *Part. 3, tit. 16, cap. 1.*

SENTENTIÆ PATRUM.

1. Non, vidisse, crimen est, sed cavendum ne origo criminis sit. *Lib. 1, de Penitentia, cap. 15.*

2. Bonus pudor ipsos corporis oculos premere sic consuevit, ut sepe non videamus etiam quod videmus. *Ibid.*

3. Si qua juvenem petulantibus aspexit oculis, illius crimen solus est, quæ male vidit; non hujus, qui male se nollet videri; nec in eo, qui visus est, culpa est. *Lib. de Joseph, cap. 5.*

4. Sicut visus nobilior est sensus, ita periculosior. *Part. 1, tit. 2, cap. 2.*

5. Visus, si non refrænatur, multum inducit ad lasciviam et luxuriam. *Ibid.*

6. Oculus tuus, scilicet anima, nihil bene videt, si seipsum non videt. *Part. 1, tit. 3, cap. 7.*

7. Cum mulierem vides, non hominem, non belluam, sed diabolum esse credito. *Part. 2, tit. 4, cap. 5.*

8. Aspectus mulierum destruit castitatem. *Part. 4, tit. 4, cap. 6.*

9. Diabolus offert oculis formas illicitas, quibus facile incitat ad voluptatem, ut visu destruat castitatem. *Part. 4, tit. 13, cap. 3.*

10. Tanta est humana fragilitas, ut ad aspectum seu erectionem oculi prosternerat. *Part. 4, tit. 5, cap. 12.*

11. Aspectus animæ ratio est. *Lib. 1. Soliloq. cap. 6.*

12. Oculi vestri, etsi jacentur in aliquam feminarum, figantur in nulla. In *Regul. 3.*

13. Appetere videre feminas, aut ab ipsis appeti velle, criminosum est. *Ibid.*

14. Non solum tacito tactu, sed affectu quoque et aspectu appetitur, et appetit concupiscentia feminarum. *Ibid.*

15. Deo vir sanctus timeat displicere, ne velit

THOMAS A. KEMPIS.

S. ANTONIN.

S. AMBROSIIUS.

S. ANTONIN.

S. BASILIUS MAGNUS.

V. BEDA.

S. BERNARD.

S. AUGUST.

femine male placere; illum cogitit omnia videre, ne velit feminam male videre. *Ibid.*

16. Impudicus quis adolescens, suavitate alliciente jecit oculos in conjugem alienam, amavit, cupit pervenire, querit tamen latere, timet apprehendi. *Pros.*

17. Sic enim amat voluptatem, ut plus timeat dolorem. *Ser. 17, de Verbis Apost.*

18. Claude oculum, et amittis vitium; claude jannam, latronem occides. *Pros.*

19. Claude oculum, et voluntas non erit habendi; claude oculum, et infernum clausuris in æternum. *Ser. 31, ad Fratr. in Eremo.*

20. Ipsa visio, causa cupiditatis est, et principium appetitus. *Ibid.*

21. Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, id est, hoc fine et hoc animo attenderit, ut eam concupiscat, plene consentire libidini est. *Lib. 1, de Ser. Dom. in monte.*

22. Plus est pauperi videre cœlum stellarum, quam diviti tectum inauratum. *Sup. Psalm. cxxvii.*

23. Sobrietas in feminis ad terram deponit aspectum; ebrietas autem, amisso pudore, invocandum erigit vultus. *De sobriet. cap. 3.*

24. Nemo se falsa securitate decipiat, ut de suis viribus periculose præsumat. *Pros.*

25. David, ille sanctissimus, in mille passionibus pressus vidit mulierem nudam, et adamavit eam, et statim homicidium simul fecit et adulterium. *De honestate mulier. cap. 2.*

26. No to ipsum præter naturam geras, ne terrena circumspicias, sed cœlestia. *Prose.*

27. Homo non in ventrem aspicit, sed caput est ipsi altum, et sursum versus erectum, quo supernam contiguationem intueatur. *Homil. 11, in Hexam.*

28. Nil peccant oculi, si mens velit his dominari. In suis *Proverb. verbo: Nil.*

29. Visio occasio est fornicationis. *Serm. 3, ad Soror.*

30. Visio impura oculorum sagittas mittit fornicationis in mentem; oculus enim prima est sagitta fornicationis. *Ibid.*

31. Ut quid aures oculos levare in cœlum, qui peccatis in cœlum? terram intueri ut cognoscas teipsum. *De duodecim gradib. humil. verbo Audi.*

32. Duabus causis incupabiliter oculos levas, ut vel petas auxilium, vel impendas. *Ibid.*

33. Quid necesse est ut videas mulieres? qua necessitate? qua utilitate? an sola curiositate? *Pros.*

34. Etsi in otiose vides, sed non otiose videris; tu curioso spectas, sed curiosius spectaris. *Ibid.*

35. Quid mulierem, inam mortem, tam intente intueris? quid illic tam crebro vagantia lumina jaces? *Ibid. verbo Quoque.*

36. Ut temetipsum semper aspicias, semper ab omnibus oculis averte. *De vita solitaria, ad Fratr.*

37. Quaquaversum nulla curiositate, quin potius necessitate aspicias. In *formula honestæ vitæ.*

38. Qui continens esse vult, debet vanos fugere aspectus. *Serm. 2, de Invent. S. Crucis.*

39. Aspectus pulchritudinum et visus delectabilium et curiosus aspectus mulierum, cum inordinatione delectationis, periculum grave et probabile peccati mortalis parium. In *Speculo Animæ, cap. 3.*

40. Nocent mala audita, tentant pulchra visa, turbant illata vituperia. In *Alphabeta religios.*

41. Quomodo tangere licet quod intueri non licet? In *Speculo discipline, part. 1, cap. 30.*

42. Cum extra domum egredieris, non multum circumspicias in plateis, ne forte videas unde teneris. *De Instit. Novit. part. 1, cap. 35.*

43. Melius est labi pedibus quam oculis. *Lib. CLEM. ALEX. 2. Padagogi, cap. 6.*

44. Super omnia aversandus est mulierum aspectus; fieri enim potest, ut qui viderit, labatur; sed fieri non potest, ut qui non viderit, concupiscat. *Ibid. lib. 3, cap. 11.*

45. Rectis vide oculis, et non erit concupiscentia. *Catechesi 2.*

46. Sic manet in castitate homo facies intuens assidue mulierum, sicut manet palea stans in igne. *Ep. ad Augustin. de miraculis D. Hieronymi.*

47. In oculis lascivia mentis præsertim apparet, et per corporalem intuitum provocatur libido. *Sup. Ep. II B. Petri, cap. 2.*

48. Consuesce non circumferre oculos tuos ad aliena et vana; hæc enim deprive faciunt labores omnes monasticos. *Doctrina 24, resp. 3.*

49. Hi miserissimi sunt, qui ad ecclesias properant, non ut divinis intersint mysteriis, sed ut mulierum contemplantur vultus. *Ep. 61, ad Damasum Pap., de Morie D. Hieronymi.*

50. Qui mulierem importunus conspiciat, et mortem ad se trahentibus conspiciat, hic in alieno corpore sacrificans diabolo animam suam, toxicato spiculis in corde percussus est. *Homil. 3, de Pasch.*

51. Quam facile potest in puncto temporis evagari velocitas oculi, tam sollicite præcavenda est irruentis noxa delicti. *Ibid. Hom. 4. Epiph.*

52. Mulierum aspectum, qui multis occasio est ruinæ, eo sollicitius evitare debemus, quo sæpius videmus per hujusmodi delibem frangi, et fortis spiritum inlirmari. *Collat. 6, de Vitando mulierum aspectu.*

53. Noli in faciem virginis intendere, ne te scandalizet vultus ejus. *Opusc. Apophthegm. 33.*

54. Qui semper videt, quod semper cogitat, et

S. CYRILLUS HIEROSOLYM.

DIONYSIUS CARTHUS.

S. BOBOTI.

S. EUSEBIUS CASARIENS.

S. EUSEBIUS EMBISEN.

S. FRANCISCUS ASSISIENS.

GLOSS. INT.

ubi dñi sponte persistit, ibi etiam cum noluerit, cadit coactus. Sup. *Lucan.*, cap. 13.

55. Cum turpiter solo visu etiam innupta concupiscitur, adulterium perpetratur. Lib. 21. *Moral.*, cap. 9.

56. Plerumque res quælibet innocenti mente respicitur, sed ipso conspectu animus concupiscentiæ gladio confoditur. *Prosec.*

57. Non ideo David Uriæ conjugem studioso respexit, quia concupiverat; sed ideo potius concupivit, quia incaute respexit. *Ibid.* cap. 6.

58. Intueri non decet, quod concupisci non licet. *Ibid.*, cap. 2.

59. Quod amamus, respicimus. *Ibid.*, lib. 2, cap. 6.

60. Mors humanæ et infirmæ mentis est, ut cum earum rerum, quas respicit, qualitate varietur. *Prosec.*

61. Sæpe ejus iudicium cum ipsa presentis rei specie ducitur, et juxta hoc quod respicit intentio illius sensusque formatur. *Ibid.*, lib. 6, cap. 4.

62. Qui libenter immunda videt, statim carnem ad amata concupiscendo violenter movet. Lib. 6, in *I Reg.*, cap. 2.

63. Præcepit anima dum ante non prævidet, ne incaute videat, quod concupiscat; caeca postea incipit desiderare, quod vidit. Lib. 21. *Moral.*, cap. 2.

64. Multos de mentis gradu deiciunt procaecium oculorum aspectus, animam incitantes, ac per inanem videnti cupiditatem ad inutile studium pertrahentes. Sup. *Eccles.*, cap. 5.

S. BIZORNYM.

65. Periculose tibi ministrat, cujus vultum frequenter attendis. *Epist.* 2, *Ad Nepotian.*

66. Fornicæ nomen tuum noverint, sed vultum tuum nesciant. *Ep.* 4, *ad Rusticam.*

67. Nullus tutus aspectus est. *Epist.* 22, *ad Eustochium.*

68. Si formis mulierum quispiam delectetur, per oculorum fenestras animæ capta libertas est. Lib. 2, *adversus Jovinian.*

69. Inutile est crebro videre, per quæ aliquando captus sis. *Ibid.*

70. Oculi fenestræ sunt mortis, quæ nisi claudantur, statim mors dira subintrat. In *Regula monachor.*, cap. 20.

71. Non liceat videri, quod concupisci non licet: Sanctus David, in videndo capitur: Dina (ut videret) egressa, visa corrumpitur. *Ibid.*

72. Victoria non speratur in certamine visus, nisi ex fuga; quoniam nisi fugiat, cito succumbet. *Ibid.*

73. Cum per incuriam aspectus, patefactus fuerit tentationi aditus, vix tranquillitatem inveniet animus turbatus, nisi illi subvenerit divina

pietatis intuitus. Lib. 2. *Lament. Hierem.*, cap. 3. sup. illud: *Oculus meus deprædatus est.*

74. Ut cogitationes cordis caste servare Job potuisset, fœdus cum oculis pepigit; ne prius incaute aspiceret, quod postmodum invitus amaret. *Ibid.*

75. Ut munda mens in cogitatione servetur a lascivia voluptatis suæ, deprimendi sunt oculi, quasi quidam raptores ad culpam. *Ibid.*

76. Visus ante alios sensus in culpa est: Eva primum vidit, deinde attigit, et tulit, demum gustavit; si non vidisset, nec tetigisset, nec gustasset. In *Psalm.* xiii, cap. 11.

77. Quisquis perfecte appetit incentiva vitiorum fugere, ab aspectu et vicinitate ipsorum se debet alienum facere. Sup. *Regul. D. August.*, cap. 6.

78. Ait Augustinus, mulier longe, libido prope; longe fuit quod vidit; in se fuit quod cecidit. Sup. *Psalm.* l.

79. Aspectus mulierum nullam habet voluptatem, si non accesserit usus, imo major hinc est concupiscentia, et vehementior flamma. *Serm.* 1, sup. *Ep.* *ad Coloss.*

80. Aspectus mulierum cum curiositate factus, adulterium est consummatum. *Hom.* 6, in *Genes.*, sup. illud *Matth.* 5: *Qui inspicit mulierem, etc.*

81. Aspectus oculorum non est causa ruinæ, sed voluntatis negligentia, et irrefrenata concupiscentia. *Prosec.*

82. Negligens habenas laxat, quemadmodum auriga nesciens indomitiorum equorum ferociam compescere, permissis frenis et equos currum trahentes, et seipsum in præcepis ire facit. *Ibid.* *Hom.* 22.

83. Audiant curiosi, qui pulchritudines curiose considerant alienas, et dicunt: Spectamus quidem, sed nihil nocemur: David talis ac tantus læsus est, et te putas non posse lædi? *Exposit.* in *super-script. psalmi* l.

84. Qui dat operam in venusta corpora curiosus intueri, et decoras aucupari facies, talique animam spectaculo pascere, et obscenos pulchris etiam vultibus oculis affligere, jam mœchatus est. *Prosec.*

85. Qui studet elegantes facies inspicere, ipse ornacem sibi concupiscentiæ accendit, et captivam facit animam, et ad opus celeriter abit. *Hom.* 17, sup. *Matth.*

86. Mulierem formosam curiose videns, semel videtur difficultatis, sed aspectus ille sudoris plurimum habet et laboris. *Serm.* de *Nequitia reptata.*

87. Possibile est mulierem aspicere, ut aspi-

ciunt pudici; ideo sic aspicere non aspectum ipsum, sed concupiscentiæ junctum interimit aspectum; quia ad hoc impudicus aspiciet, ut oblectet aspectum. *Ibid.*

88. Non tibi Deus oculos effinxit, ut per illos ad animam adulteria transmittas, sed ut creaturas ejus aspiciens, mireris auctorem. *Ibid.*

89. Mulier illa quam aspexisti, lethalem emisit in te sagittam, et subito avolans te relinquit. *Prosec.*

90. At ictus remanet, non illa speculum torsit, sed tu tibi ipsi plagam illam mortiferam intemperanter spectans infixisti. *Ibid.*

91. Luxuria corruptus et petulans, qui ad omnem corporis formam oculos figit, a daemoniaci non differt. *Ibid.* *Hom.* 29.

92. Vita eorum, qui corporum formas admirantur, et pulchritudine aliorum tabescent, quid miserius? quid hac dejectione animi molestius. *Ibid.* *Hom.* 39.

93. Claudendæ sunt januæ, ne quis aspiciat: que videre nefas est. *Ibid.* *Hom.* 72.

94. Nihil mali respiciat oculus, et factus est hostia. Sup. *Ep. Pauli ad Rom.* *Serm.* 20.

95. Oculis nobis Deus largitus est, non ut impudice aspiciamus, sed ut, opera ejus admirati, optioem adoremus. Sup. *Epist.* I, *ad Cor.* *Hom.* 22.

96. Cum videris mulierem formosam, ne huc intenderis animum quomodo potiaris cupiditate, sed quomodo libereris a concupiscentia. Sup. *Epist.* II, *ad Cor.* *Hom.* 7, in *Moral.*

97. Oculorum est simpliciter videre tantum; ceterum videre perperam animi est depravati. Sup. *Ep.* *ad Galat.* cap. 3.

98. Adulterii radix est curiosus oculorum obtutus. *Ibid.* cap. 5.

99. Laqueus maximus est lascivus aspectus. *Hom.* 15, *ad Popul. Antioch.*

100. Nihil aspectu suspecto turpius. *Ibid.* *Hom.* 24.

101. Nihil sic aspectum, sicut modestia et honestas inducere solet. *Ibid.*

102. Aspectum ornem modestia, honestate, elemosyna, humanitate, charitate, mansuetudine, benignitate, malorum tolerantia. *Ibid.*

103. Multo levius est a muliebri aspectu abstinere, quam visa femina libidinum incitamenta propulsare. *Prosec.*

104. Ipsa oculorum abstinentia quippiam habere videtur difficultatis, sed aspectus ille sudoris plurimum habet et laboris. *Serm.* de *Nequitia reptata.*

105. Magnus ille est, qui nullo aspectu vulneratur. *Gradu.* 15.

106. Maximus laqueus est mulieris impudicus aspectus. Lib. 3. *Parall.*, cap. 28.

S. JOANNES CLIMAC.

S. JOAN. DAM.

107. Facile fornicationis aquis demergitur, qui formas pulchritudine præstantes, minime fugit, sed libenter eas intuetur. *Ibid.*

108. Aspectus mulieris concupiscentiam nutrit, effectum facit, animum titillat, cor vulnerat. Lib. 2, de *Synonym.* cap. 4.

109. Si vis esse a fornicatione tutus, esto visione discretus. *Ibid.*

110. Oculi prima tela libidinis atque visio; mens enim per oculos capitur. *Ibid.*

111. Qui bene vivere vult, is non videat multa; nec, si videat, cernere se existimet. *Epist.* *ad Zenam.*

112. Multo præclarior est, et homine dignius cœlum potius quam cœlata intueri. Lib. 6, de *Vero cultu.* cap. 20.

113. Nihil aspectu gratum sit, nisi quod pie, quod juste fieri videas. *Ibid.* cap. 21.

114. Visus oculorum intentione animi constat. *De Opific. Dei.* cap. 9.

115. O quantis concupiscentiarum ssgittis, exordinato oculorum aspectu impudentis transfigitur cor! *Serm.* de *Vita solitaria.*

116. Quid laborat intellectus, ubi est magister aspectus? *Ep.* 72, *ad Juvenal. episc. Hierosolym.*

117. Mulieris faciem curiose lascivoque aspectu ne contempleris. In *Canone Vita spirit.* cap. 30.

118. Mulierum aspectus sagitta est venenosus, illita, quæ ferit animum, et venenum immittit; et, quo diutius manet, eo magis vultus computrescit. *Orat.* 2, de *Luxuria.*

119. Cum lascivium oculi per illicitas concupiscentias et per spectaculis diabolica, quid aliud nisi ignem sibi congregant? *Hom.* 9, in *Genesis.*

120. Vagus oculus, lascivus intuitus, improbus aspectus suas non respicit ad ruinas. *Prosec.*

121. Alienus currit et decurrit ad lapsus, sua cæcus ad crimina, ad aliena errata perlicet.

122. Malorum suorum nescius, alienorum est accusator, inspector et testis.

123. Suum tepidus ad reatum, ad alterius et innocentis exardescit examen. *Serm.* 139.

124. Quidquid alii attenderit homo, attendit sibi; et quantum videbit ipse alteri, videbit alter ipsi. *Ibid.*

125. Muliebri aspectu speciem declinemus, ne de conspecta forma flamma prosiliat, quæ in nobis mentis fruteta pervadat. *Opusc.* 32, cap. 5.

126. Forma conspecta, telis cupidinis sauciatur affectus. Lib. *Quod deterius* etc.

127. Potest visus omnes colores formasque videre; sed videat quæ luce, non tenebris digna sunt. *Ibid.*

128. Cum quinque sint fenestræ nostræ, per quas mors ingreditur (id est, quinque sensus) in animam, tanquam fur aut prædo, omnium ad

S. ISIDORUS HISPALENS.

S. JUST. MART.

LACT. FIRM.

S. LAURENT. JUSTIN.

S. LEC. I.

LUD. BLOS.

NILUS ABB.

ORIGE.

S. PETRUS CHRYSOLOG.

S. PETR. DAM.

PHILO.

RUPERTUS.

ejusdem mortis opus, visus efficacissimus est. Lib. 1, in Hierem. cap. 75.

SALVIANUS.

129. Qui totum pervadere vult concubitu, quidquid concupierit aspectu, equus insaniens est. Lib. 4, de Gubernat. Dei.

TERTULLIAN.

130. Democritus exorcendo semetipsum, quod mulieres sine concupiscentia aspicere non posset, incontinentiam emendatione profluitur. *Prosec.*

131. At Christianus salvis oculis qui feminam videt, animo adversus libidinem cæcus est. In *Apolog. adversus gentes*, cap. 46.

132. Tales oculi volent virginem visam, quales habet virgo, quæ videri volat. *Prosec.*

133. Epusdem libidinis est, videri et videre: tam sancti viri est suffundit, si virginem viderit; quam sancta Virginis, si a viro visa est. *De Virginit. velandis*, cap. 2.

134. *Mavult femina videre quam videri. Ibid.* cap. 17.

S. THOMAS

135. Dico esse gravius illud vitiose respicere, quod est gravius concupiscere vitiose. *Opusc. de modo confitendi, de inobediencia.*

136. Quid vis videre quod non licet habere? Lib. 1, de Imit. Christi, cap. 20, sect. 7.

137. Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi aspectus Creatoris. *Ibid.* lib. 3, cap. 42.

138. Videntem non satiant visa; et, nisi omnia referantur ad laudem Creatoris, inanis est omnis visio videndis. In *Hortulo Rosarum*, cap. 10, sect. 2.

139. Difficile est res pulchras videre, et non affectis visis; imago, semel inspecta et non statim evulsa, aut noxam generat, aut rixam in corde carnali. In *Exercitiis Spirit.*, cap. 4.

140. Nihil juvenum animos ita allicere ac demulcere solet, ut feminarum conspectus. Lib. 1, in vita SS. Barlaam et Josaphat, cap. 29.

141. Perfectus Monachus non respicit feminas. Lib. 5, libello 4, num. 62.

SENTENTIE PAGANORUM.

ARISTOTELES.

142. Objecta movent intellectum. *Tertio de Anima.*

143. Quædam melius est non videre, quam videre. *Duodec. Metaphys.* text. 5.

CICERO.

144. In omnibus malis acerbius est videre quam audire. Lib. 6, Epist. 4, ad Torquat.

145. Mihi nequam cor consentit, cum oculorum aspectu. Lib. 2, *Academ. quasi.*

146. Decet non solum manus, sed etiam oculos abstinere habere. Lib. 1, *Offic.*

PLATO.

147. Visum nobis accendit Deus ad rerum celestium contemplationem, scientiamque comparandam. In *Dialogo Timæi.*

SIXT. PHILOS.

148. Non oculus peccat, sed male uti oculo peccatum est. *Sent.* 9.

Vide etiam lit. *Memoria*, sent. 46; *Meretricium*, sentent. 49; *Mulier*, sent. 63; *Mundus*, sent. 167; *Religiosus*, sent. 85; *Verecundia*, sent. 5; *Voluptas*, sent. 135.

ASTUTIA.

Etymologia. Astutia dicitur ab hasta, id est acmine; eo quod nimium sit acuta ad decipiendum, Sup. Epist. II, ad Cor. cap. 4.

Definitio. Astutia proprie est cum quis ad consequendum aliquem finem bonum vel malum, utitur non veris viis, seu mediis, sed simulatis et apparentibus. Part. 2, tit. 1, cap. 17, § 1.

Astutia est omnium operum artiumque peritia. Sup. Ep. II ad Cor. cap. 13.

Astutia est qua quis non veris viis, sed falsis et simulatis utitur ad finem sive bonum sive malum consequendum. Secunda secunda quaest. 55, art. 3.

Comparatio. Sicut qui graves habet oculos, melius in loco tenebroso, quam in sole positus videt: sic homo terrenus in terrenis est astutus, et in spiritualibus cæcus. Hom. 15, *Oper. imperf. sup. Math.*

SENTENTIE PATRUM.

1. Ad exquirenda delectationum genera astuti sunt, qui appetentes sunt voluptatum. Lib. 2, *contra Julian.*

2. Simplicitas sine astutia, stultitia reputatur; astutia sine simplicitate superbia approbatur. *Serm. 4, ad Frat. in eremo.*

3. Quid astutius ad decipiendum atque callidius malitia demonum? Lib. 2, *de Civit. Dei*, cap. 9.

4. Laudabiliter est astutus, qui repente et prudenter propriam bonum invenit, et dolose ac insidiose fructus ab aliis fraudes evitat. *Concion. 12, in Proverb.*

5. Semper esto vigilans, et contra diaboli tentationes astutus. *Serm. 55, ad Sororem.*

6. Propria conscientias coinquinant, qui scandalizant proximos per argutas astutias, et astutas versutias, et versutas argutias. *Expos. 2, sup. Psalm. cxviii, versic. 14, cap. 7.*

7. Quanto tentans est versutior et callidior, tanto difficilior est ejus laqueos et cautelas evadere. In secundum sent. dist. 21, art. 2, quaest. 3.

8. Ad sumendam justam de inimicis ultionem, sepe doli sunt probati. *Sup. lib. Judicum, cap. 1.*

9. Ut evaderet David mortis periculum, dedit exemplum utendi cautelis contra militiam perversorum. *Sup. I Reg. in Morali.*

10. Nullum studium improbum, habet cum Deo commercium. *Sup. Job. cap. 2.*

11. Diabolus non vi, sed callide interficit. *Ibid.* cap. 40.

GLOS. INT.

12. Astutia hæreticorum, omnibus bonis execrabilis est. *Sup. Ecclesiast.* cap. 19, in illud: *Et in ipsa execratio, etc.*

GLOS. ORD.

13. Licet uti cautelis contra cautelas malorum. *Sup. Math.* cap. 21.

S. GREGOR.

14. Omnino metuenda et cavenda est hostis astutia, ne quos aperta nequit tentatione subvertere, latente telo sevis valeat trucidare. Lib. 7, in *Regist. indict.* 2, cap. 110, ep. 110, ad *Syagrium Episc.*

S. ANTONIN.

15. Ad effugiendam manum Dei, nulla suffragatur astutia. *Sup. 1, ad Cor.* cap. 3, in illud; *Comprehendam sapientes in astutia eorum.*

S. HIERONYM.

16. Versutia cordis tanto periculosior est, quanto occultior. In *Threnos Hierem.*

HUGO A S.

17. Difficillimum est astutias diaboli cognoscere. *Sup. Hierem.* cap. 5.

HUGO CARD.

18. Hæc est subtilis inimici versutia, ut militem Christi propriis faciat telis occumbere, quem hostilibus armis superare non potuit. *Lib. de Spiritu Cædodoxiz,* cap. 7.

S. THOMAS

19. Omnes hypocrite astutiores sunt cæteris hominibus simpliciter viventibus, et in astutia sua cogitant quomodo aliquem ledant; et, cum læserint, ita simpliciter ambulat, quasi nemini nocuerint. *Hom. 48, Oper. imperf. sup. Math.*

S. JOHANNES

20. Antiqua et usitata versutia diaboli est, ut semper fallere possit, malis suis bona miscere, et venena sua mellis dulcedine temperare. *Hom. 5, de vitiis in Math.*

S. JOHANNES

21. Unus hic diaboli astus est, nimirum quod plerique homines, velut tot ac tantarum sententiarum obliiti, supplicem finem sibiipsis fingant, ut hæc ratione audacius peccent. Lib. 1, *Parall.* cap. 15.

S. JOHANNES

22. Calliditas, etsi in probis, ac divina legis consentaneis conatibus probanda est, nunquam tamen inter virtutis suavitates recenseri queat. *Ibid.* cap. 25.

S. BERNARD.

23. Calliditas et astutia in mutis animalibus sunt; vel cum insidiantur aliis et dolo capiunt, ut devorent, vel cum insidias aliorum vario genere deludunt. Lib. 5, *de Justitia*, cap. 18.

S. BASILIUS

24. Ad premia æterna tendentibus, in eo maxime diaboli insidiatur astutia; ut quorum pervertere non potest probitatem, subruat fidem. *Serm. 9, de Quadr.*

S. BASILIUS

25. Quanto melior es, tanto vigilantius caveas astutias diaboli: qui non magni facit, si devoret simplices; cibus enim ejus, electus est. Ep. 137, ad *Alexand.*

S. PETRUS

26. Diabolus ubique suæ calliditatis assignat argutias. *Serm. 60, de Vigilia Natalis Domini.*

S. PETRUS

27. Reum calliditas ingenii excusat. Lib. 2, *de Vita contemplat.* cap. 7.

S. PROSPER.

28. Quo quis versutior et callidior fuerit, eo invisior et suspicior probatur detracta opinione probitatis. Lib. 2, *de Offic.*

S. CROC.

Definitio. Auctoritas est gravitas et eminentia quedam vite probitate, scientia, meritis, potentia, vel honoribus parta, cujus gratia ejuspiam dictis factisque plurimum deferimus.

S. AUGUSTIN.

1. Naturæ ordo ita se habet, ut, cum aliquid discimus, rationem præcedat auctoritas. *De Morib. Ecclesie*, cap. 2.

S. AUGUSTIN.

2. Titubabit fides, si divinarum Scripturarum vacillat auctoritas. Lib. 1, *de Doctr. Christ.* cap. 37.

S. AUGUSTIN.

3. Major est Scripturæ auctoritas, quam omnis humani ingenii capacitas. Lib. 2, *de Genesi* ad lit. cap. 3.

S. AUGUSTIN.

4. Sanctorum Scripturarum auctoritatibus colla subdenda sunt, ut ad intellectum per fidem quisque perveniat. Lib. 1, *de Peccat. meritis et remissione*, cap. 21.

S. AUGUSTIN.

5. Humana decet divinis, non divina humanis testimoniis confirmari. *De sobrietate*, cap. 1.

S. AUGUSTIN.

6. Auctoritas Scripturæ fundatissima est. *Serm. 14, de Verbis Apost.*

S. AUGUSTIN.

7. Conantur hæretici auctoritatem stabilissimam fundatissime Ecclesie, quasi rationis nomine et pollicitatione superare. Omnium hæreticorum quasi regularis est ista temeritas. Ep. 56, *ad Dioscor.*

S. AUGUSTIN.

8. Ad discendum necessario dupliciter ducimur, auctoritate atque ratione; tempore auctoritas, re autem ratio prior est. Lib. 2, *de Ordine*, cap. 9.

S. AUGUSTIN.

9. Quanquam bonorum auctoritas imperitia multitudini videatur esse salubrior, ratio vero aptior eruditis. *Ibid.*

S. AUGUSTIN.

10. Auctoritas partim divina est, partim humana; sed vera, firma, summa ea est, que divina nominatur. *Ibid.*

S. AUGUSTIN.

11. Illa auctoritas divina dicenda est, que non solum in sensibus signis transcendit omnem humanam facultatem, sed, et ipsum hominem agens, ostendit ei quousque se propter ipsum depresserit. *Ibid.*

S. AUGUSTIN.

12. In Scripturis sacris bonorum vita facillime non disputationum ambagibus, sed mysteriorum auctoritate purgatur. *Ibid.*

S. AUGUSTIN.

13. Humana auctoritas plerumque fallit. *Ibid.*

14. Auctoritati credere magnum compendium est, et nullus labor. *De Quantit. animæ*, cap. 7.

15. Auctoritas fidem flagitat, et rationi præparat hominem. *De vera Relig.*, cap. 24.

16. Auctoritatem ratio penitus non deserit, cum consideratur cui sit erendum, et certe summa est ipsius iam cognitæ atque perspicuæ veritatis auctoritas. *Ibid.*

17. Ipsi rationi purgatoris animæ, quæ ad perspicuam veritatem pervenit, nullo modo auctoritas humana præponitur. *Ibid.*, cap. 25.

18. Quod intelligimus, debemus rationi; quod credimus, auctoritati; quod opinamur, errori. *De utilitate credendi*, cap. 11.

19. Docentis auctoritas fidem rationi conciliat, attentioresque discipulos reddit. Apud D. Joan. Damascen. lib. 1. *Parall.*, cap. 90.

20. Sic adit de novitate jucunditas, ut de vellestate non desit auctoritas. In serm. exhortatorio ad Milites templi, cap. 11.

21. Auctoritate Scripturarum, male cogitare, male dicere, et male facere prohibemur. In suis sent. capite *Auctoritate*.

22. Auctoritati matris Ecclesiæ non reluctari, summus honos est et gloria. Ep. 185. ad *Eustach.*

23. Monstruosa res est ingens auctoritas, et nutans stabilitas. Lib. 2. de *Considerat.*

24. Intellectus rationi inmittitur, fides auctoritati, opinio sola veri similitudine se tuetur. *Ibid.*, lib. 5.

25. Ex fama minorum, et reverentia majorum, fit homo magnæ auctoritatis. Sup. *Sapient.*, cap. 8.

26. Magna est auctoritas Prælatorum, in quorum receptione Deus recipitur; et contemptum, contemnitur. In *Luc.*, cap. 10. sup. illud: *Qui vos spernit.*

27. Auctoritas sacræ Scripturæ excedit omnem certitudinem rationis. Sup. lib. 1. sent. in proemio, Quæst. 2.

28. Non est certa auctoritas ejus, qui potest fallere, et falli. In *Proemio brevitati*, cap. de *Modo procedendi sacræ Script.*

29. Auctoritas præbet fulcimentum fidei, et fides assentit auctoritati. Lib. 5. *Compendii Theolog. verit.*, cap. 19.

30. Non te confundat, nec trepidum faciat rerum novitas, sed sufficiat tibi omnipotens auctoritas. Hom. 1. de *Symbola*.

31. Quid in temerario præceptore auctoritas imperandi est, nisi gladius in manu furiosi? *Opuscul. oracul.* 19.

32. Non familiaritate nimia vilescent auctoritas. In Annot. sup., cap. 4 *Job*, in illud: *Et faciebant convivia.*

33. Auctoritas Sanctorum, quantum ad sacram Scripturam exponendam, prævalet populi; quantum autem ad causas definiendas, prævalet auctoritas Romanorum Pontificum. Apud Gratianum, in *Decretis*.

34. Auctoritas canonis est major auctoritate Sanctorum. *Ibid.*

35. Quanto est in divitiis major auctoritas, tanto major est insolentia peccatorum. Sup. *Hieremiam*, cap. 3.

36. Quanto gradus celsior, tanto major auctoritas invenitur. Part. 1. in *Decretis*, dist. 21.

37. Magna est servorum Dei in reprehendis vitiis, sine personarum acceptatione auctoritas. Lib. 7. *Mor.*, cap. 15.

38. Omne quod loquitur prædicator, ad divine auctoritatis fundamentum revocet, atque in eo ædificium locutionis suæ firmet. *Ibid.*, lib. 18, cap. 14.

39. Ex vera humilitate, secunda æmper auctoritas nascitur. *Ibid.*, lib. 22, cap. 10.

40. Quid aliud quam Antichristi testis est, qui perdit auctoritate promissæ Deo fidei, testimonium perhibet errori? *Ibid.*, lib. 32, cap. 13.

41. Canonum manet incolumis, atque intempera divina auctoritas. Lib. 11, in *Registro*, indict. 6, cap. 42, ep. 42, ad *Joan. Episc. Panormitan.*

42. Ipsa auctoritas sanctæ Ecclesiæ, cum sine misericordia est, nulla est. Lib. 6, in *I Reg.* cap. 3.

43. Maritalis auctoritatis umbra tutamen uxoris est. Ep. 9, ad *Salvinam*.

44. Non in lege ratio queritur, sed auctoritas. Lib. 2. *Dialog. adversus Pelagianos*.

45. Perdit auctoritatem dicendi, cuius sermo opere destruitur. Ep. 41, ad *Oceanum*.

46. Nihil impudentius arrogantia rusticorum, qui garrulitatem auctoritatem putant. *Ibid.*

47. Magis Scripturæ auctoritate ducimur, quam consilii eloquentiæ secularis. Quæst. sup. *Genesisin*.

48. Ubi magni viri præcedit auctoritas, cesset alia omnis interpretatio. Lib. 4, in *Isaiam*, cap. 10.

49. Majorum sequere vestigia, ab eorum auctoritate non discrepes. Sup. *Ecclesiasten*, cap. 12.

50. Nonnulli, rugata fronte, demisso supercilio, verbisque trutinatis, auctoritatem sibi doctorum vendicant. Lib. 2, sup. *Ep. ad Ephes.* cap. 4.

51. Talem te exhibe, ne contemni possis; vita enim auctoritatem tribuit verbo. Sup. *Ep. ad Titum*, cap. 2, in illud: *Nemo te contemnat.*

52. Auctoritas ecclesiastica in omnibus magis imitanda est, quam ratio. *Prosec.*

53. Auctoritas semper obedientiæ et humilitatis, ratio vero nonnunquam præsumptionis. Sup. *Regul. D. August.* cap. 3.

JOANNES CASS.

S. JOANNES CHRYSOST.

S. GREGOR. MAGNUS.

S. JUST. MART.

S. LAURENT. JUSTIN.

ORIGEN.

RUPERTUS.

S. THOMAS AQUINAS.

CICERO.

HUGO A S. VICTORE.

54. Sunt nonnulli, quorum etiam (quod est Ingulbrinus) major est multitudo, qui, ignavia senescentes, auctoritatem sibi non maturitate morum, sed annorum numerositate conquirunt. In collat. 2. *Abbat. Moysis*, cap. 13.

55. Nunquam erit efficax instituentis auctoritas, nisi eam effectu operis sui cordi affixerit audientis. In collat. 11. *Abbat. Chæremonis*, cap. 4.

56. Ubi sincerus veritatis atque pietatis est alumnus, nuda sit auctoritas. Hom. in *dictum Apost.* I *Cor.* 13: *Cum autem subjecta fuerint illi omnia.*

57. Doctoralis auctoritas frequenter inflat æ præditos. Sup. *Ep. ad Galat.* cap. 6.

58. Ubi aliene salutis negotium agitur, imperio utatur atque auctoritate. Hom. 13, sup. I ad *Timoth.*

59. Non in omni loco mansuetudine, sed aliquando auctoritate opus est, ne utilitas pereat. *Ibid.*

60. Hoc est malorum omnium causa, quando rectorum auctoritas perit, nulla illis reverentia habetur, nullus honor, nullus metus. Hom. 2, sup. II ad *Timoth.*

61. Divina auctoritati nihil est quod non pareat. In *Quæst. a gentibus posit.* Quæst. ultima; respons. 33.

62. Quis nesciat plus esse auctoritatis in paucioribus doctis, quam in pluribus imperitis? Lib. 2, de *Origine erroris*, cap. 20.

63. Non valet quidquam sine divina, mortalis hominis auctoritas. Lib. 5, de *Justitia*, cap. 20.

64. Quidquid dicitur quod catholicarum auctoritate Scripturarum non probatur, a sancta non approbatur Ecclesia. Part. 1. de *Casibus conjugio*, cap. 19.

65. Christianis apostolorum ditorum chara esse debet auctoritas. Hom. 7, in *Levit.*

66. Nihil dicendum novum, nihil docendum est, quod non constet auctoritate Scripturarum. Lib. 2, in *Numeros*, cap. 8.

67. Frustra auctoritates inducuntur contra eos, qui auctoritates non recipiunt. *Contra Græcos, Armenos*, etc. cap. 1.

68. Sacræ Scripturæ auctoritas superior est omni ratione. Sup. 3, sent. dist. 2, quæst. 2, art. 1, in *contrar.*

69. Omnis auctoritas Philosophiæ consistit in beata vita comparanda. Lib. 5, de *finib.*

70. Non viribus, aut velocitate, aut celeritate corporum res magnæ geruntur, sed consilio, auctoritate, sententia. *De senectute.*

71. Non te moveat dicentis auctoritas, nec quis, sed quid dicat intendito. *De Quatuor virtut.*

72. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

73. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

74. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

75. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

76. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

77. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

78. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

79. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

80. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

81. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

82. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

83. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

84. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

85. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

86. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

87. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

88. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

89. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

90. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

91. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

92. Sapientis auctoritas pro ratione sufficit. Lib. 1. Ep. 8, ad *Pompeium Saturninum*. Vide etiam *Tit. Adolescentiam*, sent. 3; *Eloas.* sent. 64; *Amicitia in genere*, sent. 37; *Monachus*, sent. 181; *Obedientia*, sent. 57; *Regimen*, sent. 11; *Sacerdotis dignitas*, sent. 49; *Sacerdotis officium*, sent. 41; *Suasio*, sent. 29.

SENECA.

PLINIUS II.

S. BONAVENT.

HUGO A S. VULT.

S. AMEROS. ET S. HIERONYM.

S. ANTONIN.

S. ANTONINUS DE PADUA.

S. AUGUSTIN.

SENTENTIE PATRUM.

SENTENTIE PAGANORUM.